

на ринку праці та забезпечення соціально-трудоових прав громадян;

- удосконалення системи соціального страхування та реформування системи пенсійного забезпечення;

- підвищення охоплення соціальною підтримкою та соціальним обслуговуванням, у першу чергу малозабезпечених верств населення, громадян похилого віку, чорнобильців та інвалідів тощо.

Підбиваючи підсумки викладеному вище матеріалу, ми дійшли таких висновків. Питання регулювання соціальної сфери стосується усього населення нашої держави, а отже, діяльність Мінсоцполітики у відповідному напрямі потребує упорядкування та вдосконалення з метою забезпечення прав та інтересів людей. При цьому, як свідчить практика, в Україні рівень розвитку соціальної сфери поступово підвищується і відповідна тенденція тримається уже декілька років поспіль.

Список використаної літератури:

1. Горященко Ю. Проблеми розвитку соціальної сфери економічних районів України // Україна: аспекти праці. – 2011. – № 1. – С. 37-43.
2. Державне управління соціальною сферою в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://cpsr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=104:2010-06-23-10-53-18&catid=20:2010-06-13-21-06-26&Itemid=27.
3. Зарубіжний досвід публічного адміністрування: Метод. рек. / За заг. ред. Н.М. Мельтюхової. – К., 2010.
4. Купряшин Г.Л. Государственный менеджмент : возможности и ограничения [Электронный ресурс] // Государственное управление. Электронный вестник. – 2003. – № 1. – Режим доступа: <http://www.spa.msu.ru/>.
5. Сташків Б. Норми права соціального забезпечення // Право України. – 2002. – № 2. – С. 74-78.
6. Чорна В.Г. Адміністративно-правове регулювання позашкільної освіти України: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. – К., 2011.
7. Ярошенко І.С. Організаційно-правові форми соціального захисту людини і громадянина в Україні: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. – К., 2006.

Надійшла до редакції 03.09.2012

СИДОРЕНКО К.О., здобувач
(Національна академія внутрішніх справ)

УДК 351.84

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕГУЛЮВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Розкрито питання перспектив розвитку волонтерської діяльності в Україні, особливу увагу звернуто на перспективи удосконалення провадження волонтерської діяльності щодо надання волонтерської допомоги фізичним та юридичним особам, а також об'єктам, щодо яких здійснюється волонтерська допомога.

Ключові слова: волонтер, волонтерська діяльність, перспективи розвитку волонтерської діяльності.

Раскрываются вопросы перспектив развития волонтерской деятельности в Украине, особое внимание обращается на перспективы совершенствования производства волонтерской деятельности по предоставлению волонтерской помощи физическим и юридическим лицам, а также объектам, в отношении которых осуществляется волонтерская помощь.

Ключевые слова: волонтер, волонтерская деятельность, перспективы развития волонтерской деятельности.

Reveals the prospects of volunteer activities in Ukraine, particular attention is paid to the prospects of improvement proceedings volunteering to provide volunteer as individuals and legal persons and objects in relation to which the volunteer help.

Keywords: volunteer, volunteer activities, the outlook for volunteering.

Волонтерська діяльність є основою побудови та розвитку громадянського суспільства. Вона втілює в себе найшляхетніші прагнення людства – прагнення миру, свободи, безпеки та справедливості для всіх людей. І тому держава спільно з недержавними утвореннями повинна сприяти всебічному розвитку даного інституту громадянського суспільства.

Україна як член міжнародного співтовариства проводить послідовну політику у сфері волонтерської діяльності, сприяє роботі у сфері соціального розвитку та прав людини на основі комплексного підходу, дотримання принципів демократії, рівності, недискримінації, миру, соціальної справедливості. З урахуванням моральних засад і традиційних цінностей українського суспільства держава спрямована на забезпечення повного й рівного здійснення малозабезпеченими, безробітними, багатодітними, бездомними, безпритульними, особами, що потребують соціальної реабілітації, хворими, інвалідами, самотніми, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги, громадянами, які постраждали внаслідок стихійного лиха, екологічних, техногенних та інших катастроф, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвами злочинів, біженцями, особами, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів, усіх без винятку прав людини й основоположних свобод, а також поваги притаманного їм достоїнства.

Вагомий внесок у становлення теорії волонтерства, розробку його теоретичних та методологічних засад зроблено російськими (І. Айнутдинова, О. Акімова, Л. Вандишева, В. Пестрикова), українськими (О. Безпалько, І. Зверєва, Н. Заверико, Г. Лактіонова, Л. Міщик, І. Мигович, С. Пальчевський, В. Петрович, Ю. Поліщук, А. Рижанова, М. Тименко) й зарубіжними (Р. Лінч, С. Маккарлі (США), Л. Питка, С. Матерна (Польща) дослідниками, які визначили сутність, ознаки, особливості, напрями та принципи волонтерської роботи.

У нашій державі існує низка актуальних проблем, що гостро потребують швидкого вирішення та пов'язані із провадженням волонтерської діяльності щодо відповідних *категорій фізичних осіб – отримувачів волонтерської допомоги* і стосовно певних *об'єктів волонтерської діяльності* – охорони навколишнього природного середовища, збереження культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання та ін., а також безпосередньо з *волонтерами та волонтерськими організаціями* як найголовнішим ресурсом у сфері провадження волонтерської діяльності. Саме тому, розкриваючи види шляхів розвитку волонтерської діяльності, необхідно враховувати інтереси й отримувачів волонтерської допомоги, й об'єктів, на які спрямовано надання волонтерської допомоги, й волонтерів та волонтерських організацій.

Спектр таких проблем вельми різносторонній, починаючи від належного матеріально-технічного та кадрового забезпечення до інформаційного «голоду» з приводу головних засад провадження волонтерської діяльності та волонтерів зокрема. Перелік згаданих проблем не є вичерпним в силу постійного розвитку соціально-економічних відносин і охоплює незабезпечення у повній мірі реалізації прав вищезазначених осіб, які потребують волонтерської допомоги, зокрема у сфері освіти, користування транспортними послугами та зв'язком, безперешкодного доступу до об'єктів житлово-комунального та громадського призначення, інформації; обмежене фінансування програм соціального захисту інвалідів тощо. На даному етапі перед нами постає питання виділення перспективних напрямів розвитку провадження волонтерської діяльності.

На підставі вищевикладеного пропонуємо такі перспективні напрями удосконалення сфери волонтерської діяльності:

1. Першочергово необхідним є *проведення пропагандистських кампаній щодо популяризації волонтерства*, до яких варто залучати існуючих добровольців та студентське самоврядування. Також слід ввести навчальний курс у закладах освіти різного рівня акредитації, так як інформованість суспільства в галузі волонтерства є недостатньою. Не завадила б також організація тренінгової діяльності, оскільки часто волонтерський рух організовується ентузіастами, котрі не спроможні ефективно координувати волонтерів. На нашу думку, в Україні населенню маловідомо, хто такий волонтер. Тому потрібно встановити систему обміну інформацією. Телебачення, радіо, друковані видання та електронні засоби інформації можуть надавати інформацію про досягнення волонтерів. Держава також повинна приділяти увагу розвитку волонтерського руху, виділяти кошти на проведення соціальних актів, реклам. Держава може запропонувати свої тренінгові програми для волонтерів за тематикою техніки, управління фі-

нансами, надати частину ресурсів, таких як підручники, медикаменти, фінансування, у користування волонтерів.

Найбільший досвід волонтерської роботи набуто в практиці діяльності соціальних служб для молоді. Найпоширенішим напрямком волонтерської допомоги є соціальна допомога інвалідам, сиротам, дітям, які залишилися без піклування батьків, дітям вулиці, особам, схильним до наркоманії та алкоголізму, та ін. З цією метою реалізуються такі програми, як «Діти вулиці», «Книжки для дітей-інвалідів», «Друзі по телефону», «Ігротеки для дітей-інвалідів», «Сторінки, які ожили», «Разом заради розвитку», «Сучасне розуміння життя та здорового способу життя» тощо. Всього в соціальних службах у 58 програмах бере участь 4390 волонтерів. Практично всі програми, особливо на первинному рівні, реалізуються шляхом залучення волонтерів та громадських організацій. Нас сьогоднішній день в Україні функціонує близько 2 тис. волонтерських організацій різних напрямків діяльності [1].

2. Потребує впровадження формалізації трудових відносин у сфері волонтерства, що забезпечить добровольцям офіційний статус фахівця соціальної діяльності, а відповідно, і трудовий стаж. Страхове та соціальне забезпечення в такому випадку можна гарантувати шляхом сплати страхових внесків за рахунок організації, що залучає волонтера, або закладати статтю на подібні витрати до місцевого бюджету. Також можна розглядати пропозицію добровільної сплати волонтерами за власний кошт внесків до фондів соціального страхування, що в умовах сучасної економіки є найбільш адекватним варіантом.

3. Однозначно слід впровадити налагоджену систему обліку волонтерів та розробити єдину форму звітності у сфері волонтерства на основі кількісних показників та якісних характеристик діяльності. Це забезпечить усвідомлення вагомості й корисності проведеної роботи кожного окремого волонтера.

4. Реалізація даного кроку є неможливою без створення національної електронної бази волонтерів та волонтерських організацій даних для допомоги перспективним волонтерам в пошуках підходящих волонтерських позицій у відповідних організаціях, що дасть можливість обміну досвідом, прийняття нестандартних рішень, розширення свого кругозору, налагодження волонтерських зв'язків та ін., а також доповнення обов'язків волонтера пунктом, що стосується необхідності перед початком провадження волонтерської діяльності пройти вступний курс у волонтерській організації, з якою волонтер уклав договір про провадження волонтерської діяльності.

5. Доречно ввести податкові пільги для фізичних та юридичних осіб, що підтримують волонтерські ініціативи. Наприклад, можливим вважаємо скорочення суми податку з доходів фізичних осіб, котрі у звітному періоді вторинним місцем роботи обрали волонтерство. Для юридичних осіб пропонуємо можливе скорочення суми податкових стягнень у випадку зарахування до робочого часу годин волонтерства їх працівників.

6. Підвищення рівня мотивації волонтерів щодо необхідності та важливості мети, завдань, цілей тієї діяльності, якої вони займаються. Ефективність роботи волонтерів залежить від рівня їх мотивації, який підтримується соціальною службою шляхом здійснення різних заходів: підтримки професійної мотивації студентів, які навчаються на відділеннях чи факультетах соціальної роботи вищих навчальних закладів, оформлення навчальної і виробничої практики на основі волонтерської допомоги; різних матеріальних заохочень у вигляді спеціальних стипендій, проїзних квитків та ін. Волонтери, які самі звернулися у соціальну службу, встановлюють межі для своєї роботи, визначають її тривалість, прилаштовуючи свій час та енергію так, щоб досягти максимально успішного результату від роботи. Вони прагнуть виконувати будь-яке доручення, намагаючись зробити все необхідне, щоб їхні зусилля виявилися дієвими. Мотивацією для такого типу волонтерів є як «досягнення», так і «приєднання», що часто має вигляд чудової можливості залучитися до роботи та проявити себе у справі. Багато з утворюваних організацій покладаються на таких волонтерів, які працюють тривалий час, створюють робочі місця, що потребують постійного витрачання часу впродовж тривалого періоду. Мотивація волонтерів, які працюють тимчасово, – це не відчуття себе у групі, а лише визнання власних досягнень. Визнання є для них мірою вдячності з боку організації, що дає їм змогу просуватися вперед.

Основою запропонованих механізмів мотивації молоді до благодійництва, зокрема волонтерства, є свідомі бажання громади, виявлені шляхом проведеної дослідної роботи. А отже,

їх практичне впровадження забезпечить розвиток волонтерського руху. Однак для реалізації вище зазначених пропозицій необхідною є державна підтримка, за якої добровільна сфера спроможна полегшити навантаження на державний і місцевих бюджети щодо фінансування соціальної сфери, забезпечити підтримку особам, які цього потребують, а також активізувати громадське життя на регіональному рівні та в суспільстві в цілому [2].

7. *Створення та здійснення правового регулювання Школи волонтерів*, метою якої є сприяння підвищенню мотивації до волонтерської діяльності, оволодіння основними знаннями та вміннями, необхідними для здійснення волонтерської роботи, а також розвитку соціальної активності, навичок усвідомленого та активного вибудовування власного життя. Часто керівники організації, які залучають до роботи волонтерів, ігнорують їхні навчання, сподіваючись тим самим заощадити кошти і час. Таке ставлення є хибним і зводить волонтерський рух до процесу використання безоплатної робочої сили. Відсутність навчання позбавляє волонтера можливості певних досягнень і росту компетентності, що, у свою чергу, знижує мотивацію до роботи. На нашу думку, по-перше, постійні семінари і тренінги дають можливість забезпечувати психологічну підтримку; по-друге, дозволяють набутти нових знань і навичок; по-третє, сприяють формуванню у волонтерів інтересу до справи.

Навчання на досвіді передбачає і супервізія. Супервізія має вигляд періодичного консультування з приводу окремих ситуацій, обміну інформацією. Обсяг супервізії має відповідати роботі й досвіду волонтера. Цей вид допомоги не повинен перерости лише у виправлення помилок та визначення недоліків у роботі. Супервізія забезпечує підтримку на професійному рівні. Але волонтер повинен відчувати позитивне підкріплення у вигляді емоційної підтримки. Ефективність спілкування і доступність організатора волонтерів завжди життєво необхідні для підтримки волонтерів. Це допомагає розвинути впевненість, здібності та підвищити самооцінку на особистісному рівні. Організатор повинен помічати ознаки дистресу, які виникають, наприклад, через хворобу, втрату або сімейні проблеми.

8. *Розширення системи міжнародного обміну волонтерів світу, залучення більшої кількості країн, які беруть участь у програмі обміну волонтерами, обмін міжнародним досвідом провадження волонтерської діяльності*. Головною метою даного напрямку удосконалення провадження волонтерської діяльності є руйнування стереотипів щодо діяльності волонтерів, налагодження міжнародного спілкування між молоддю з різних країн, з'ясування основних принципів роботи волонтерів та популяризація волонтерського руху в країнах Європи. Завданнями є: підвищити рівень обізнаності суспільства про волонтерський рух; розглянути, наскільки волонтерство на сьогодні популярне; з'ясувати, які теми найчастіше піднімають волонтери; популяризувати волонтерський рух через створення спеціального фільму.

Під час молодіжного обміну зазвичай застосовуються неформальні методи освіти, інтерактивні вправи, а також передбачені дискусії, обговорення, майстер-класи, міжнародне та міжкультурне спілкування, національні вечори та екскурсії.

9. *Підвищення рівня правового регулювання волонтерської діяльності кожного законодавчо визначеного напрямку волонтерської діяльності та прийняття Концепції державної політики у сфері волонтерської діяльності*. З метою сприяння розвитку інститутів волонтерства передбачається включення в законодавство України про волонтерську діяльність таких положень: 1) соціальна реабілітація дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків; 2) надання безоплатної юридичної допомоги громадянам і волонтерським організаціям та правове просвітництво населення; 3) безоплатне виготовлення та розповсюдження соціальної реклами; 4) сприяння розвитку науково-технічної творчості молоді; 5) сприяння патріотичному, духовно-моральному вихованню дітей та молоді, а також підтримка молодіжних ініціатив, проєктів, дитячих і молодіжних рухів і організацій. Разом з тим необхідно розширити перелік організаційно-правових форм, в яких можливе створення волонтерських організацій.

10. *Забезпечення публічною адміністрацією надання в безоплатну оренду приміщень та іншого майна волонтерам та волонтерським організаціям для провадження волонтерської діяльності*. Передбачається надання права органам державної влади та місцевого самоврядування затверджувати перелік державного майна та муніципального майна, яке може бути використано тільки в цілях надання його у володіння та (або) у користування на довгостроковій основі (в тому числі за пільговими ставками орендної плати) волонтерським організаціям, а також іншим неко-

мерційним організаціям, що займаються соціально значущими видами діяльності.

11. *Заохочення волонтерів за результатами їх діяльності.* Волонтерським необхідно продумати методи заохочення волонтерів. Дуже часто люди забувають, наскільки важливо заохочувати тих, хто працює на них. Ці заохочення демонструють, наскільки організація вміє цінувати людей. Волонтери мають відчувати вдячність за свою працю. Найважливіша нагорода – слово спасибі. Створення сприятливої атмосфери для роботи, звернення до волонтерів по імені, присвята їм вільного часу – теж нагорода.

Хоча б один раз на рік координатор повинен організувати загальні збори волонтерів і персоналу і висловити подяку за підсумками за рік. У цей момент дуже важливо нагадати кожному про місію, структуру і політику організації. Так волонтери можуть побачити своє місце в цілісній структурі. Таке ставлення особливо важливе в рамках рутинної роботи. Розглядаючи себе в контексті цінностей і успіхів організації, волонтер одержує ефективну мотивацію.

12. *Прийняття Кодексу волонтерів* – документу, дія якого розповсюджується на волонтерів волонтерських організацій та визначає основні принципи волонтерської діяльності, підстави для набуття статусу волонтера, цілі волонтерської діяльності, правовий статус волонтера та волонтерської організації, етичні норми волонтера.

Отже, можна зробити висновок, що волонтерська діяльність становить важливу частку в житті кожної цивілізації та суспільства. В цілому, на нашу думку, суспільство повинне прагнути такого розвитку волонтерства, який би: 1) збільшив залучення всієї спільноти у процес визначення та розгляду існуючих проблем; 2) заохотив молодь до лідерства через надання послуг протягом більшої частини життя; 3) надав можливість усім займатися волонтерською діяльністю; 4) дав змогу людям постійно здобувати нові знання та навички, розвивати особистий потенціал, впевненість у власних силах та творчі здібності; 5) сприяв родинній, національній та глобальній солідарності.

Список використаної літератури:

1. Офіційна інформація Міністерства соціальної політики України станом на 1 червня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mlsp.gov.ua/>.

2. Зозулевич А.Р. Перспективи молодіжного волонтерства в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://confcontact.com/20111222/6_zozulevich.php.

Надійшла до редакції 03.09.2012

ШКВАРКО Т.В., здобувач
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 351.74

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СКЛАДОВА ЦИВІЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ПРАВООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МІЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Досліджено механізм здійснення парламентського контролю за правоохоронною діяльністю міліції України. Сформульовано поняття парламентського контролю за правоохоронною діяльністю міліції України. Визначено роль парламентського контролю за правоохоронною діяльністю міліції України.

Ключові слова: парламентський контроль, правоохоронна діяльність.

Исследуется механизм осуществления парламентского контроля за правоохранительной деятельностью милиции Украины. Формулируется понятие парламентского контроля за правоохранительной деятельностью милиции Украины. Определяется роль парламентского контроля за правоохранительной деятельностью милиции Украины.

Ключевые слова: парламентский контроль, правоохранительная деятельность.

The mechanism of parliamentary oversight of the law enforcement activities of the police in Ukraine, the notion of parliamentary control over the law enforcement activities of the police in Ukraine, the role of parliamentary oversight of the law enforcement activities of the police in Ukraine are analyzed.

Keywords: parliamentary control, law enforcement.

